

**Барномаи давлатии муқовимат
ба ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030**

Замимаи 1
ба қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 30 июни соли 2021, №265

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Барномаи давлатии муқовимат ба ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030 (минбаъд – Барнома) бо мақсади амалӣ намудани чораҳои маҷмӯӣ ва саривақтии сиёсати ҳуқуқии ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба ҷинояткорӣ таҳия шудааст.

2. Баланд бардоштани самаранокии тафтиш ва пешгирии ҷиноят дар шароити муосир аз мақомоти давлатӣ, аз ҷумла мақомоти ҳифзи ҳуқуқ на танҳо равона намудани тамоми қувва ва имкониятҳоро дар мубориза бо ҷинояткорӣ, балки тақмили сохтор ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, таъмини муносибати бонизом ва маҷмӯӣ чихати пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо, ҷустуҷӯи шакл ва тарзҳои нави ғайримуқаррарии таъсиррасонӣ ба ҷинояткориро талаб менамояд.

2. МАҚСАД ВА ПРИНЦИПҲОИ БАРНОМА

3. Мақсади асосии Барнома паст намудани сатҳи ҷинояткорӣ дар мамлакат тавассути тақмил додани фаъолияти сохтори давлатӣ ва ҷамъиятӣ оид ба огоҳкунии кирдори зиддиҳуқуқӣ, пешгирии ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, ҳамчунин бартараф намудани оқибатҳои манфии онҳо, ҷорӣ намудани навоарӣ, таҷрибаи пешқадам дар самти муқовимат ба кирдори ғайриҳуқуқӣ, баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқӣ, таълим ва тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон, боварӣ ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва мақомоти идоракунии давлатӣ, таъмини ҳимояи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, манфиатҳои ҷамъиятӣ ва давлатӣ аз таҷовузи ҷиноятӣ иборат мебошад. Самтҳои мубориза бо ҷиноятҳои хавфнокӣ муосир – терроризм, экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон, коррупсия, дигар ҷиноятҳои муташаккилона ва фаромиллӣ бо дар назар доштани тамоюлҳои муосири ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд.

4. Барнома ба принципҳои қонуният, демократизм, ошкорбаёнӣ, афзалиятнокии ҳуқуқи шахс ба ҳимоя ва бехатарӣ, эҳтиром намудани манфиатҳои ҳаётан муҳими шахсият, ҷамъият ва давлат, масъулияти тарафайни шахсият, ҷамъият ва давлат оид ба таъмини бехатарӣ, инсондӯстӣ ва адолати иҷтимоӣ, мустаҳкам кардани ҳамкориҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ташкилоти байналмилалӣ, ки муқовимат ба ҷинояткориро амалӣ менамоянд, баробарӣ ва ҳамкориҳои зич байни мақомоти давлатие, ки муқовимат бо ҷинояткориро амалӣ менамоянд, истифода аз дастовардҳои дар соҳаи илм ва технологияи нав ва бартарии амалисозии чораҳои пешгирикунанда дар самти муқовимат ба ҷинояткорӣ асос меёбад.

**3. ВАЗӢИ МУОСИРИ ҶИНОЯТКОРӢ ВА МУҚОВИМАТ БА ОН ДАР
ҶУМӢУРИИ ТОҶИКИСТОН**

5. Самти асосии таъмини амнияти шахс, ҷомеа ва давлат ин пурзӯр намудани нақши мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳамчун кафили амалишавии ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд, беҳтар намудани батанзимдарории ҳуқуқии пешгирии ҷинояткорӣ, аз ҷумла дар соҳаи иттилоот, коррупсия, терроризму экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон ва бартараф намудани сабабу шароитҳои ба ин гуна зуҳурот мусоидаткунанда, рушди ҳамкориҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ҷомеаи шаҳрвандӣ, баланд бардоштани боварии шаҳрвандон нисбати мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва низоми судии Ҷумҳурии Тоҷикистон, самаранок ҳифз намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон дар ҳориҷи кишвар ва таҳким

бахшидани ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи таъмини амнияти миллии ба ҳисоб меравад.

6. Пешгирии ҷинояткорӣ дар шароити муосир яке аз омилҳои асосии таъмини субот ва оромӣ дар ҷомеа ба ҳисоб рафта, он ба таъмини ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои шахрвандон, баланд бардоштани фарҳанги ҳуқуқӣ ва тарбияи ҳуқуқии аҳолии бояд мусоидат намояд.

7. Бояд эътироф кард, ки нишондодҳои сифатии ҷинояткории муосир мазмун ва шакли низоми таъмини амнияти ҷаҳониرو тағйир дода, зарурати ташкили самти ягона дар муқовимат ба таҳдидҳои муосир нисбат ба кишварҳои ҷаҳон ба миён омадааст. Муқовимат ба таҳдидҳои ҷинояткорӣ бе амалӣ намудани принсипи ҳамкориҳои байналмилалӣ ба эътимоди баланд нисбат ба шарикон асосёфта, имконнопазир аст.

8. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар натиҷаи амалӣ намудани сиёсати дурусти ҳуқуқии ҷиноятӣ сатҳи сифати ҷинояткорӣ тағйир гардида, тамоюли беҳбудиро қасб намудааст. Тибқи маълумоти расмӣ оморӣ дар 5 соли охир дар умум вазъи ҷинояткорӣ мусбӣ арзёбӣ ёфта, он аз амалисозии самараноки ҷораҳои аввалиндараҷаи Барнома оид ба мубориза бо ҷинояткорӣ ва пурзӯр намудани тартиботи ҳуқуқӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2000-2003 ва Барномаи давлатии мубориза бо ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2008-2015 ва самти асосии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ шаҳодат медиҳад.

9. Омори расмӣ нишон медиҳад, ки ҳамасола баъзе ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин кам гардида, он дар 5 соли охир раванди пасту баландшавиро доро мебошад ва камшавии умумии он дар соли 2018 аз ҳисоби ҷиноятҳо ба монанди савдои одамон, бандитизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, роҳзанӣ, қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ, ғоратгарӣ, қаллобӣ, муомилоти ғайриқонунии силоҳи оташфишон ва худсарона ишғол намудани замин ба амал омадааст. Ҳолати мазкур аз пурзӯр гардидани фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нисбати дигар намудҳои ҷинояткорӣ шаҳодат медиҳад.

10. Дар 5 соли охир ҷиноятҳои одамкушӣ ва сӯиқасд ба он 496 (2016-98, 2017-108, 2018-86, 2019-97, 2020-107) адад, бо истифодаи силоҳ 335 (2016-140, 2017-60, 2018-55, 2019-38, 2020-42), қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ 657 (2016-115, 2017-132, 2018-149, 2019-126, 2020-135), таҷовуз ба номус 224 (2016-49, 2017-53, 2018-42, 2019-46, 2020-34), савдои одамон 88 (2016-8, 2017-22, 2018-32, 2019-14, 2020-12), роҳзанӣ 195 (2016-54, 2017-42, 2018-37, 2019-29, 2020-33), ғоратгарӣ 794 (2016-159, 2017-159, 2018-171, 2019-144, 2020-161), қаллобӣ 15052 (2016-3536, 2017-2677, 2018-3161, 2019-2812, 2020-2866), ғайриқонунӣ соҳиб шудан ва нигоҳ доштани силоҳ 405 (2016-172, 2017-84, 2018-77, 2019-28, 2020-44), авбошӣ 5919 (2016-1121, 2017-1231, 2018-1090, 2019-1152, 2020-1325) ва муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъаовар 3336 (2016-820, 2017-738, 2018-668, 2019-508, 2020-602) адад ба қайд гирифта шудааст, ки қушодашавии онҳо аз 70,4 то 81,2 фоизро ташкил медиҳад.

11. Таҳлили вазъи ҷинояткорӣ ва омилҳои иҷтимоии ба он таъсиркунанда, ки аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ амалӣ карда шудаанд, нишон дод, ки дар соли 2019 баъзе ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин, ба монанди қуштор ва сӯиқасд ба он 12,7 фоиз, таҷовуз ба номус ва сӯиқасд ба он 9,3 фоиз, авбошӣ 5,6 фоиз, дуздӣ 8,2 фоиз, вайрон кардани қоидаҳои бехатарии ҳаракат ва истифодаи нақлиёт 1,7 фоиз афзоиш ёфтаанд.

12. Таҳлили вазъи ҷинояткорӣ дар ҷумҳурӣ дар 5 соли охир нишон дод, ки он тамоюли пасту баландшавӣ дошта, дар умум 111 187 ҷиноят (2016-21756, 2017-22018, 2018-21957, 2019-21996, 2020-23460) ба қайд гирифта шуда, қушодашавии онҳо бошад, бехтар гардидааст. Аз ҷумла, фоизи қушодашавии ҷиноятҳо дар солҳои 2016-87,1 фоиз, 2017-83,3 фоиз, 2018-83,6 фоиз, 2019-85,7 фоиз, 2020-83 фоизро ташкил додааст.

13. Омӯзиш нишон дод, ки то 1 январи соли 2021 аз ҳисоби солҳои пеш 36944 (прокуратура-7075, прокуратураи ҳарбӣ-600, Вазорати қорҳои дохилӣ-26772, Кумитаи давлатии амнияти милли-1375, Агентии назорати маводи нашъаовар-855, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия-267) ҷиноят нокушода боқӣ монда, ҳолати мазкур дар фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ камбудии ҷиддӣ арзёбӣ гардида, ҷиҳати амалишавии принсипи ногузирии ҷавобгарии ҷиноятӣ ва барқарор кардани адолати иҷтимоӣ таъсири манфии ҳудро расонида, боварии шаҳрвандони аз ҷиноят зарардидаро ба фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ коста мегардонад.

14. Содиршавии ҷиноятҳои вазнин дар ин давра 25582 (2016-5356, 2017-5173, 2018-5158, 2019-4864, 2020-5031) ададро ташкил додааст. Ҳарчанд шумораи чунин ҷиноятҳо дар ин давра кам гардида бошанд ҳам, вале мақомоти марбутаро зарур аст, ки ҷиҳати пешгирӣ намудани онҳо тадбирҳои иловагӣ судманд андешанд.

15. Яке аз сабабҳои содир шудани чунин ҷиноятҳо дар сатҳи зарурӣ амалӣ накардани қорҳои профилактикӣ дар байни аҳолии ҷумҳурӣ ба ҳисоб рафта, фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ асосан барои ба қайд гирифтани ҷиноятҳои содиргардида равона гардида, ҷиҳати пешгирӣ намудани ҷинояткорӣ, аз ҷумла ҷиноятҳои вазнин тадбирҳои мақсаднок амалӣ карда намешаванд. Масалан, дар солҳои охир шомилшавии шаҳрвандони ҷумҳурӣ ба ҳизбу ташкилотҳои экстремистӣ террористӣ ба афзоиши ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин мусоидат намудааст.

16. Ҷунончи, дар ин давра 5098 (2016-1100, 2017-1053, 2018-765, 2019-1062, 2020-1118) ҷиноятҳои хусусияти экстремистӣ террористидошта содир гардидаанд, ки нисбат ба соли 2019 (2018-765) афзоиши онҳо ба мушоҳида мерасад.

17. Новобаста аз ин, вазъи бақайдгирии ҷиноятҳо шубҳаовар буда, чуноне ки амалияи назорати прокурорӣ ва сухбату вохӯриҳо бо аҳолии нишон медиҳад, қисми номуайни ҷиноятҳо бо ангеҳои гуногун аз қайд пинҳон карда мешаванд.

18. Аз ҷониби қормадони мақомоти прокуратура дар ҷумҳурӣ дар ин давра 4882 (2016-1001, 2017-1042, 2018-945, 2019-932, 2020-962) ҷинояти пинҳонгардида ошкор ва ба қайд гузошта шудаанд, ки аз ин бо 1580 адади он парвандаҳои ҷиноятӣ оғоз гардида, бо анҷоми тафтиши пешакӣ бо фикри айбдоркунӣ ба суд ирсол карда шудаанд.

19. Санҷишҳо нишон медиҳанд, ки яке аз омилҳои аз қайд пинҳон мوندани ҷиноятҳо ин безъиноии қормадони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нисбати вазифаҳои хизматӣ бо мақсади беасос хуб нишон додани натиҷаҳои қорӣ мебошад.

20. Сабабҳои афзоиш ёфтани ҷиноятҳо аз дуруст ба роҳ монда нашудани қор бо шахсони пеш ҷиноят ва ҳуқуқвайронкунӣ содиркарда, ба таври дахлдор пешгирӣ карда нашудани ретсидиви ҷиноят, самаранок татбиқ нагардидани ҷазо, паст гардидани нақши меҳнати Ҷоидаовари ҷамъиятӣ дар таъминоти моддӣ ва маънавии некӯахлоқии шаҳрвандон, ба таври дахлдор ба роҳ монда нашудани тарғибот ҷиҳати баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон ва фаъолнокии онҳо шаҳодат медиҳад.

21. Таҳлили тамоюли вусъати вазъи ҷинояткорӣ нишон медиҳад, ки дар шароити муосир ба пешгирии ҳолати иҷтимоии ҷинояткорӣ, пеш аз ҳама ба омилҳои иқтисодӣ иҷтимоӣ ин зухурот ва ба маҷмӯи сабабҳои асосии содиршавии он бояд диққати асосӣ дод.

22. Омилҳои бӯҳронӣ дар иқтисодиёти давлат, баланд гардидани сатҳи бекорӣ, аз ҷумла дар деҳот, яке аз сабабҳои рӯ ба шаҳр овардани ҷавонони деҳот гардида, бинобар наёфтани ҷойи қор ва ҷойи муайяни зист минбаъд онҳо ба гурӯҳҳои ҷинояткор ҳамроҳ мегарданд.

23. Дар баробари ин, баъзе намудҳои ҷинояткорӣ барои ҷамъият хавфнок арзёбӣ гардида, минбаъд ба раванди муташаккилона табдил ёфта, барои доираи муайяни

шахсон ҳамчун манбаи асосии зиндагӣ гардидааст. Ҷинояткориҳои муташаккилона дар самти муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳои онҳо, муомилоти ғайриқонунии спирту маҳсулоти алкоғолий, тамоку, сӯзишворӣ ва ғайра пайдо гардидаанд.

24. Чорабиниҳои дар доираи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи муқовимат ба коррупсия” ва Стратегияи муқовимат ба коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2020 амалигардида имкон доданд, ки мубориза бо коррупсия ҷоннок гардида, яке аз самтҳои ҳаррӯзаи фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ гардад. Тавре аз нишондиҳандаҳои оморӣ бармеояд, дар солҳои 2013-2019 аз тарафи Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 12488 ҷиноят ба қайд гирифта шудааст, ки 9083 адади онро ҷиноятҳои коррупсионӣ, ҷиноятҳои иқтисодии хусусияти коррупсионидошта ва ҷиноятҳои ба андоз алоқамандбуда ташкил дода, он сол аз сол афзоиш ёфта, содиршавии онҳо дар соли 2019 нисбат ба соли 2013 ба миқдори 261 адад зиёд шудааст.

25. Тамоюли дигари ҷинояткорӣ дар 5 соли охир вусъатёбии ғайриқонунии маводи нашъадор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Аз муомилоти ғайриқонунии ҳар сол миқдори калони маводи нашъаовар ёфта мусодира карда мешавад.

26. Тамоюли болоравии сатҳи муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ва истифодаи ғайритабии онҳо, зиёд шудани теъдоди гирифтори вирусҳои норасоии масунияти одам, аз ҷумла истеъмолкунандагони воситаҳои нашъадор ба солимии аҳоли, амният ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсири манфӣ мерасонад.

27. Мушкилоти дигари иҷтимоӣ нашъамандӣ буда, паҳншавии он дар байни аҳоли ташвишвар боқӣ мемонад ва то 1 январи соли 2021 дар ҷумҳурӣ 5099 нафар беморони мубталои бемории нашъамандӣ ба қайд гирифта шудаанд, ки 110 нафарашонро занон ташкил медиҳанд.

28. Пешгирии нашъамандӣ вазифаи асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи коҳиши талабот ба маводи нашъадор буда, танҳо бо чораҳои мубориза бо истеҳсол, қочоқ ва муомилоти онҳо дар муқовимат ба паҳншавии нашъамандӣ ба муваффақиятҳои назаррас ноил гаштан ғайриимкон мебошад. Бинобар ин, беҳтар намудани шароити пешгирӣ ва табobati шахсони мубталои нашъамандӣ талаботи замони муосир аст.

29. Бо мақсади ташкили низоми самараноки муқовимат бо муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ва пешгирии нашъамандӣ Стратегияи миллии оид ба назорати маводи нашъаовар дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030 амалӣ гардида истодааст.

30. Нооромии дар давлатҳои Осиеи Марказӣ бамиёномадаи ба терроризм ва экстремизм алоқамандидошта ба амният хатари ҷиддӣ доранд. Таҳдиди ташкилоти байналмилалӣ ҷиноятӣ, ки экстремизми динӣ ва терроризмро ҳамчун силоҳ истифода бурда истодаанд, зиёд шуда истодааст.

31. Зухуроти терроризму экстремизм ба хатари бесобиқаи ҷаҳонӣ табдил ёфта, оқибатҳои фоҷеабору дарозмуддати ҷамъиятиву сиёсӣ ва маънавиро ба бор меорад.

32. Дар ҳоле, ки ҳамагӣ чанд сол пеш созмонҳои террористӣ танҳо нақшаи ноором кардани вазъият, таъсир расонидан ба тасмимгирии мақомоти давлатӣ ва ҳадди аксар тасарруфи қудратро дар кишварҳои алоҳида доштанд, имрӯз онҳо нияти бунёди империяҳои бузург ва аз байн бурдани низоми дунявиро дар қисматҳои бузурги олам доранд.

33. Яке аз масъалаҳои муҳим, ки ба таъмин риояи ҳуқуқи инсон равона гардидааст, пешгирӣ ва муқовимат ба савдои одамон ва расонидани кумак ба қурбонӣни савдои одамон ба шумор меравад.

34. Ҷинояти савдои одамон ба ҷамъият хавфи махсус дошта, ба ҷиддан поймол кардани ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шахрванд равона шуда, дорои ҷузъҳои таҳдид нисбат ба амнияти миллии ва таҳриби суботу устувории вазъии иҷтимоию иқтисодии давлат мебошад.

35. Қонунгузори амалкунанда савдои одамон ва истисмори онҳоро бо таҳдиди татбиқи ҷазои ҷиноятӣ манъ карда, ин кирдорҳоро ҷиноят эътироф намуда бошад ҳам, шахсони алоҳида то ҳол ба содир кардани ин амалҳои ҷинояткорона ва нанговар даст мезананд.

36. Яке аз ҷиноятҳои, ки дар шароити муосир афзоиш дорад, ин дуздӣ буда, дар давраи таҳлилӣ аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқи кишвар 26996 (2016-5064, 2017-5311, 2018-5078, 2019-5346, 2020-6197) адад ба қайд гирифта шудааст, ки қушодашавии онҳо аз 78,5 то 87,8 фоизро ташкил медиҳад.

37. Дар баробари ин миқдори зиёди содиршавии ҳарсолаи он нисбат ба дигар намуди ҷиноятҳо ташвишвар боқӣ монда, он 24,2 фоиз миқдори умумии ҷиноятҳои дар 5 соли охир ба қайд гирифташударо ташкил медиҳад.

38. Таҳлил нишон медиҳад, ки сабабҳои асосии содиршавии ҷиноятҳои дуздии молу мулки ғайр ба шароити иқтисодиву зисти зиндагонии шаҳрвандон алоқамандии зич дошта, шахсони алоҳидаро ба содиркунии дуздӣ маҷбур сохтааст.

39. Сабаби дигаре, ки шаҳрвандонро ба содиркунии ҷиноят ҳидоят менамояд паҳн шудани майзадагӣ ва нашъамандӣ дар байни ҷавонон аст, ки онҳоро барои ба даст овардани маводи нашъаовар ба дуздӣ оварда мерасонад. Ҳамзамон, дигар омилҳои дуздии молу мулки ғайр ҷой доштани бекорӣ дар байни ҷавонон ва ба корҳои ғоибонаҳои ҷамъиятӣ машғул набудани онҳо мебошад.

40. Самти дигаре, ки имрӯзҳо ҷомеаро ба ташвиш овардааст зиёдшавии ҷинояткорӣ дар байни ноболиғон ба шумор меравад. Таҳлили вазъии ҷинояткорӣ дар байни ноболиғону наврасон нишон дод, ки аз ҷониби онҳо асосан содиршавии ҷиноятҳои дуздӣ, авбошӣ ва ғоратгарӣ зиёдтар ба қайд гирифта шудааст. Ҷунонҷӣ, ҷиноятҳои аз ҷониби ноболиғон ё бо иштироки онҳо содиршуда 3917 (2016-693, 2017-690, 2018-907, 2019-873, 2020-754) ададро ташкил медиҳанд.

41. Сабабҳои асосии сар задани ин қабил ҷиноятҳо, ки имрӯз сокинони ҷумҳуриро ба ташвиш овардааст, ба як қатор омилҳои айни (объективӣ) ва зехнӣ (субъективӣ) асос ёфтааст.

42. Раванди ҷаҳонишавӣ дар қатори ҷанбаҳои мусбии худ аз паёмдҳои манфӣ низ ҳолӣ набуда, воридшавии фарҳанги бегона, ташвиқи фаҳшу зӯроварӣ, бераҳмию бетафовутӣ, худхоӣ ва бартарӣ ҷустан бар дигарон, ки тавассути филмҳои синамои хориҷӣ, паҳши ҷараёни мусобиқоти варзишӣ оид ба набардҳои тан ба тан ва ҳар гуна бозиҳои дигари компютерӣ ба ҳаёти мо дохил мешаванд, мафкураи ҳанӯз ташаккулнаёфтаи ҷавонону наврасонро фосид менамоянд.

43. Дар аксари ҳолатҳо маъмурияти муассисаҳои таълимӣ, роҳбарони синфҳо ва омӯзгорон дар бораи хонандагони моил ба содиркунии ҳуқуқвайронкунӣ ва ё ҷиноят, онҳое, ки мунтазам низомии таълиму тарбияро вайрон намуда, нисбат ба атрофиён дағалона муносибат мекунанд, маълумоти зарурӣ дошта бошанд ҳам, барои пешгирӣ кардани ин амалҳои номатлуб ҷораандешӣ накарда, барои хабар додан ба мақомоти корҳои дохилӣ ва комиссияҳо оид ба ҳуқуқи кӯдаки мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ тибқи қонунҳои амалкунандаи ҷумҳурӣ барои ба ҷавобгарӣ кашидани падару модарони онҳо, инчунин ба роҳ мондани дигар воситаҳои таълиму тарбия тадбирҳои дахлдор намеандешанд.

44. Мутаассифона, дар самти пешгирии ин зухуроти номатлуб нақши мақомоти ваколатдори давлатӣ кам ба назар расида, ҳамкориҳои раёсати огоҳонӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунии ноболиғону ҷавонони Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарияти муассисаҳои таълимӣ оид ба пешбурди корҳои фардӣ бо наврасони душвортарбия ва ҷорабиниҳои профилактикӣ бо гурӯҳҳои ташаккулёфтаи ба ҳуқуқвайронкунӣ моил суғур ба роҳ монда шуда, нақшаҳои ҷинояткоронаи онҳо сари вақт ошкор ва пешгирӣ карда намешаванд.

45. Таҳлилҳои солҳои охир нишон медиҳанд, ки нақши фаъоли аҳоли дар мубориза бо ҳуқуқвайронкуниҳо якбора паст гардида, амалан алоқаҳои

бисёртарафаи мавҷудаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва кормандони ӯ бо аҳоли аз байн рафта истодааст. Вобаста ба ин, фаъолияти мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар таъмини пешгирии иҷтимоии ҳуқуқвайронкуниҳо ба таври мушаххас набуда, аз рӯи нақшаи муайян амалӣ нашуда истодааст.

46. Сатҳи ҷинояткории ретсидивӣ ташвишвар буда, дар давоми 5 соли охир аз ҷониби шахсони пеш ҷиноят содиркарда 5694 (2016-1584, 2017-1411, 2018-966, 2019-846, 2020-887) ҷиноят содир гардидааст.

47. Новобаста аз ин ҷой доштани ин ҷиноятҳо мақомоти корҳои дохилӣ дар гузаронидани корҳои фардӣ-профилактикӣ бо шахсони доғи судӣ дошта, паст намудани сатҳи ҷинояткорӣ ва бо кор таъмин намудану соҳиби касб гардонидани шахсоне, ки доғи судӣ доранд ва дигар гурӯҳҳои осебпазири ҷамъиятӣ, дар минтақаҳои фаъолияти хизматӣ бо идораҳои шуғли аҳолии ҷумҳурӣ ва дигар вазорату идораҳои дахлдор ҳамкориро дуруст ба роҳ намондааст.

48. Мавриди зикр аст, ки аз як тараф агар сабаби зиёд ба қайд гирифта шудани ҷиноятҳо натиҷаи пурзӯр гардидани назорат дар мавриди муайянкунӣ ва ба қайд гирифтани ҷиноятҳо ва беҳтар гардидани кори мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар ҷумҳурӣ бошад, аз тарафи дигар ин таъсири буҳрони иқтисодӣ, шароити иқтисодиву зисти зиндагонии шаҳрвандон, паҳн шудани майзадагӣ ва нашъамандӣ, инчунин ҷой доштани бекорӣ дар байни ҷавонон ва ба корҳои ғоиданоки ҷамъиятӣ машғул набудани онҳо ва аз ҳама муҳимаш дуруст ба роҳ монда нашудани корҳои пешгирии ҷиноятҳо дар байни аҳоли мебошад.

49. Барои роҳандозӣ намудани муборизаи самаранок бо ҷинояткорӣ маҷмӯи чораҳо, ки аз таҳким, тақмили сохтор ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҳамоҳангсозии кӯшишҳои ҳамаи мақомоти давлатӣ, маҳаллии давлатӣ ва маъмурӣ иборат буда, ба ташкил додани низоми боэътимоди таъмини қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ равона гардидаанд, бояд амалӣ намуд. 50. Бо мақсади таҳкими мубориза бар зидди ҷиноятҳои хавфноки муосиртерроризм, экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон, коррупсия, дигар ҷинояткории муташаккилона ва фаромилӣ зарур аст, ки мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳамкориро бо мақомоти марбуатаи дигар кишварҳо таҳким бахшад. Чихати софдилона иҷро намудани вазифаҳои хизматӣ кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ бояд дорои таҳсилоти зарурии касбӣ, сифатҳои қордонӣ ташкилотчигӣ, ҳисси баланди ватандорӣ ифтихори миллӣ буда, талаботи қонунҳо ва оинномаҳои хизматию худро бечунучаро риоя намоянд.

4. НАТИҶАҲОИ ПЕШБИНИШАВАНДА АЗ АМАЛИСОЗИИ БАРНОМА

51. Қидду ҷаҳди асосии ҷомеа ва давлат бояд ба эҷоди низоми самарабахши пешгирии ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, муқовимат бар зидди онҳо нигаронида шуда бошад.

52. Тақмил додани заминаи ҳуқуқӣ, таҳкими сохтор ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҷалби дигар сохторҳои давлатӣ дар пешгирӣ ва қатъ кардани кирдори зиддиҳуқуқӣ вазифаҳои афзалиятноки пурзӯр намудани нақши давлат ҳамчун кафили таъмини амният мебошад.

53. Давлат ва ҷамъият чихати пешгирии тамоюлҳои номусоиди ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, ихтиёрдорӣ имкониятҳои зина ба зина паст намудани шиддати онҳо ва сабук гардонидани оқибатҳои онҳо тадбирҳо меандешад.

54. Дар мавриди таҳия ва татбиқи чораҳои самарабахш мубориза бо ҷинояткорӣ дар шароити ҳозира бояд дар назар дошта шавад, ки ҷинояткорӣ аз маҷмӯи омилҳои иборат мебошад, ки он аз як тараф бо раванди иҷтимоӣ сиёсӣ ва зухуроти ба тамоми ҷомеаи ҷаҳонӣ хос иборат буда, аз ҷониби дигар он раванду зухуроти махсусе, ки дар давраи ҳозираи рушд ба Ҷумҳурии Тоҷикистон мутааллиқ мебошад (таҳдиди ҷиноятҳои хавфноки муосир – терроризм, экстремизм, муомилоти

ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, хариду фурӯши одамон, коррупсия, дигар ҷинояткориҳои муташаккилона ва фаромиллӣ, сатҳи пасти маданияти ҳуқуқии шаҳрвандон, муҳоҷират, беназоратӣ, низоъҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ ҳангоми мутобиқшавии аҳоли ба шароити нави гуногуни иқтисодиёт ва ғайра).

55. Натиҷаи амалӣ гардидани Барнома бо пастшавии миқдори нишондодҳо ва роҳ надодан ба тағйироти манфии сохтори ҷинояткорӣ, коҳиш ёфтани зарари иҷтимоӣ он, аз ҷумла ғавти шаҳрвандон аз таҷовузи ҷиноят, беҳтар шудани вазъи қонуният, тартиботи ҳуқуқӣ ва амнияти миллӣ муайян карда мешавад.

56. Паст намудани сатҳ ва тағйироти мусбии низоми ҷинояткорӣ дар мамлакат тавассути такмил додани ғаволияти сохтори давлатӣ ва ҷамъиятӣ оид ба огоҳкунии кирдори зиддихуқуқӣ, пешгирии ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, ҳамчунин баргараф намудани оқибатҳои манфии онҳо.

57. Ҷорӣ намудани навоварӣ, бо истифода аз дастовардҳо дар соҳаи илм ва технологияи ҳозиразамон, татбиқи нави чораҳои пешгирикунанда дар самти муқовимат бо ҷинояткорӣ ва таҷрибаи пешқадам дар соҳаи муқобилият бар зидди кирдори ғайриҳуқуқӣ.

58. Ҳимоя намудани ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, таъмини манфиатҳои ҷамъиятӣ ва давлатӣ аз сӯиқасдҳои ҷиноятӣ.

59. Тақвият додани ҳамкориҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ташкилотҳои байналмилалӣ, ки муқовимат бо ҷинояткориро амалӣ менамоянд.

60. Тадбирҳои пешбининамудаи Барнома бояд бо маблағ, захираҳои моддию техникаӣ, кадрҳо, таҳлилу пешгӯиҳо таъмин карда шаванд.